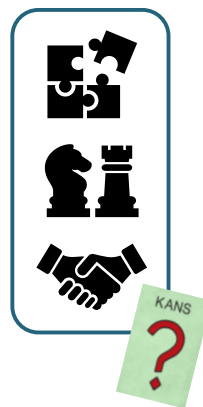
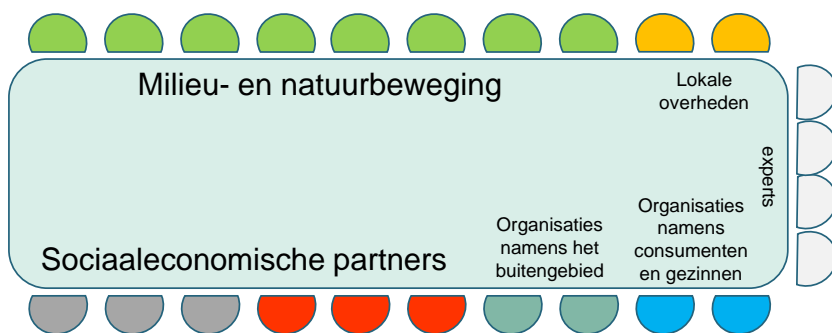

*Advies over de programmanota ter
bevordering van de Vlaamse
industriële energie- en
klimaattransitie, periode 2022-2025*

Jan Verheeke, secretaris Minaraad
21 september 2023

De Minaraad als adviesraad

Formele gegevens over het advies

Minister Brouns, Vlaamse minister voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, stelde de adviesvraag op **24 februari '23**; de adviestermijn liep tot 24 maart; uitstel verkregen tot 31 maart.

Het **dossier** bestond in hoofdzaak uit de adviesvraagbrief, de beslissing van de Regering, de regeringsnota (5 pagina's), de programmatienota (29 pagina's) en, als bijlage, een presentatie van Deloitte. Aan dit **adviesproject** wijdden we 1 informatieve zitting, 3 werkvergaderingen en 1 raadszitting.

Het **advies, n° 2023|011**, telt netto 14 pagina's. Het is quasi-eenstemmig – met één *'agree-to-disagree'*.

Algemene appreciatie ‘klimaatsprong’

- De Minaraad staat positief tegenover **de zin, het bestaan, de basisstructuur en het rollend karakter** van voorliggend programma.
- De Raad is ook positief over de **dubbele lange-termijn-doelstelling**, met name *“hoe het Vlaamse industrieel weefsel verder verankerd kan worden alsook hoe het verder kan worden begeleid naar klimaatneutraliteit in lijn met Europese klimaatdoelstellingen”*.
- Wel nuance bij uitgangspunt in de *Roadmap-studie*, als zou *“maximaal rekening”* moeten worden gehouden *“met de bestaande waardeketens en clustering van het industrieel weefsel”* en *“dat de bestaande waardeketens zoveel mogelijk worden gevrijwaard.”*

Het is nodig tijdig signalen op te vangen dat bepaalde processen verouderd zijn in het licht van de transitie: overheid moet kunnen **optreden “vooraleer de deur dichtgaat”**.

2 uiteenlopende visies over ‘industriebeleid’

- Voor sommige raadspartners impliceert ‘*optreden vooraleer de deur dichtgaat*’ ...
 - ... dat de overheid, in haar industriële strategie, **actief keuzes** maakt over de industrieën die aangetrokken, uitgebouwd of afgebouwd moeten worden.
 - Dit veronderstelt een versterking van de **technologische en engineering-capaciteit** bij de overheid.
 - Ondersteuningsbeleid moet gepaard gaan met **conditionaliteit** die aan de drie dimensies van duurzame ontwikkeling gestalte geeft, ...
 - ... en moet geschraagd zijn op brede publieks-/middenvelds-**participatie** en sociaal overleg.
- Voor andere raadsorganisaties impliceert ‘*optreden vooraleer de deur dichtgaat*’ ...
 - ... dat de overheid ervoor zorgt dat de industrie emissie-gerichte **investeringen** kan verrichten die op dit moment **nog niet rendabel** zijn, ...
 - ... zodat de Vlaamse industrie ook tijdens de transitie **concurrentieel** kan blijven in een globale context.
 - Een en ander vereist **holistische opgevat overleg** over de aspecten ‘energie’, ‘innovatie’, ‘infrastructuur’, ‘procedures’ en ‘financiering’.
 - Het is belangrijk om de aankomende **investeringscycli** niet te missen, wanneer men stappen wil zetten richting verduurzaming.

In elk geval: krachtig management vereist

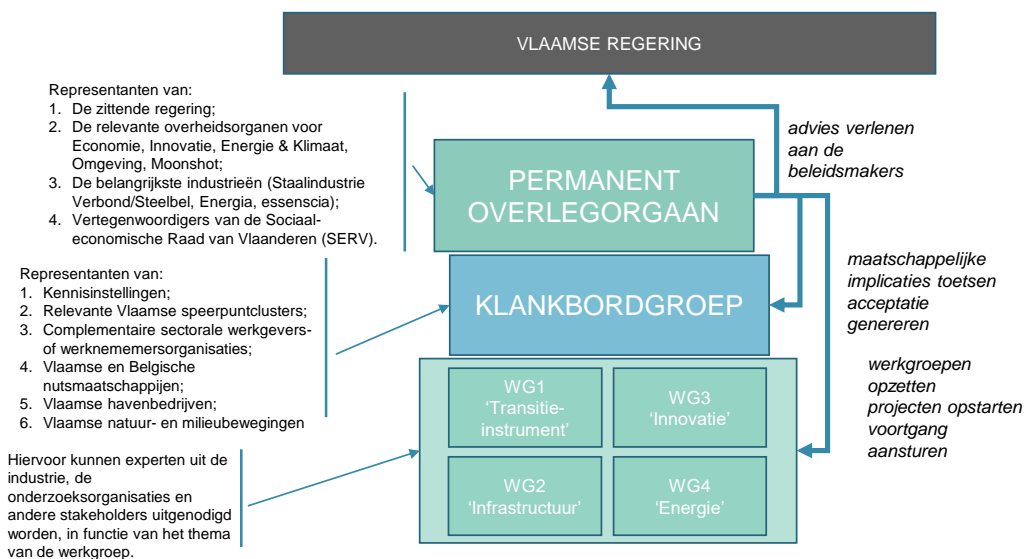
- Vier uitdagingen:
 - Management van de stakeholders;
 - Management van de lange-termijn-doelen;
 - Management van de korte-termijn-doelen;
 - Management van de neveneffecten en randvoorwaarden.

- De Minaraad gaat er van uit dat dit programma een belangrijke versterking van inzet en competenties zal vereisen van de diensten van de Vlaamse Overheid.

Management van de stakeholders

- Positief over de ingestelde overlegstructuren.

- Bouw de klankbordgroep uit tot een impactrijk orgaan.
- Werk aan een positieve relatie tussen klankbordgroep en werkgroepen.

Management van de lange termijn

- De Minaraad schaart zich achter de **aanbevelingen uit de roadmap-studie**:
 - Voorzie in een rollend programma;
 - Zorg voor een stabiel, haalbaar en coherent beleid; *hierbij geeft de Minaraad mee dat het beleid ook effectief moet zijn in functie van de beoogde klimaatneutraliteit*;
 - Financier de transitie;
 - Bouw basisinfrastructuur uit;
 - Lanceert een steunprogramma voor industriële innovatie en implementatie;
 - Werk aan een consistent en realistisch wetgevend kader.
- De onderliggende roadmap is een valabel document, maar niet het eindpunt.

Een gedeeld, aanvaard en voortschrijdend toekomstbeeld is nodig, om een robuust **investerings- en infrastructuurbeleid** te kunnen aanhouden.

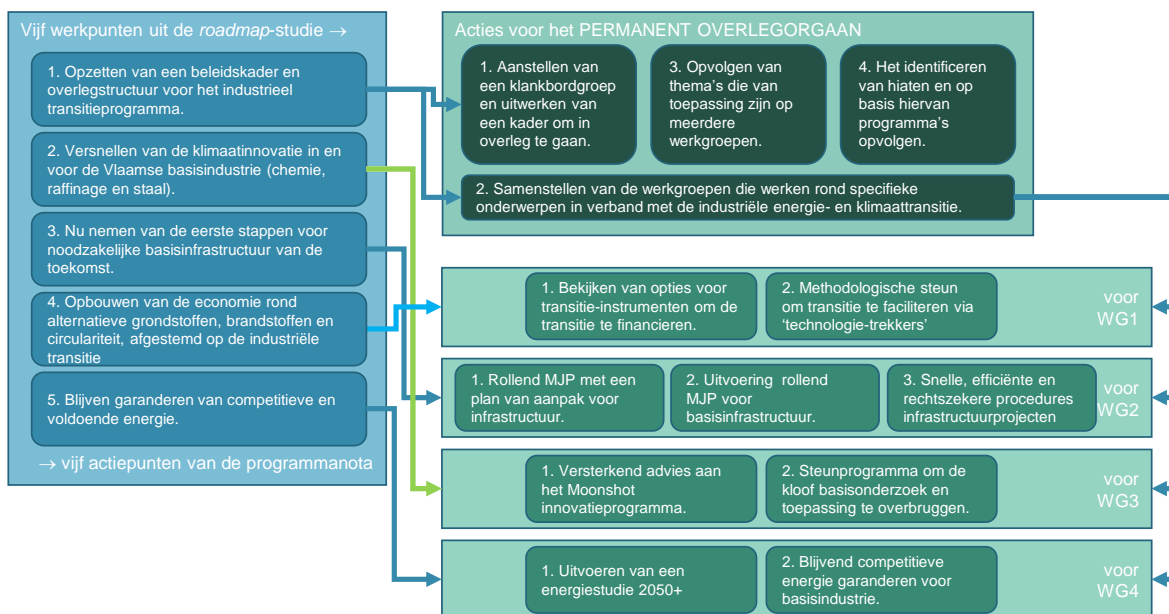
Management van de lange termijn

- Voor de systematische **inschatting van toekomstige ontwikkelingen**, beveelt de Mineraad aan om de krachten binnen de Vlaamse Overheid te bundelen (of te netwerken). Maak ook gebruik van (en draag bij tot) inspanningen die wat dat betreft verricht worden op het Belgische, het Europese en het OESO-niveau.
- Een industriële klimaattransitie kan niet slagen zonder een **visionair ruimtelijk beleid**. Men moet de uit te bouwen technologieën en infrastructuren vertalen in ruimtelijke uitdagingen. De Vlaamse Regering moet aldus de visie op industriële transitie 2050 laten resoneren in haar ruimtelijke visie 2050.

Management van de korte termijn

- De korte-termijn-acties zijn in eerste instantie op *governance* toegespitst.

Management van de korte termijn

1. Aanbevelingen bij de acties van WG 1, 'Transitie-instrument'.

Stem de nu reeds **beschikbare middelen** en Europese aanknopingspunten beter af op de klimaattransitie. Grijp ook in op het **ruimer kader aan financiële prikkels**, zoals fiscaliteit, CO2-beprijzing, regelgeving overheidsopdrachten enz.

2. Aanbevelingen bij de acties van WG 2, 'Infrastructuur'.

Werk vanuit **keuzen** in de *roadmap*, kijk naar de **kosten/baten-verhouding** en de inpasbaarheid in **klimaatbeleid**, streef naar **verdichting** en zet in op snelle, efficiënte en rechtszekere **procedures** – *de Minaraad wil hiertoe zeker een bijdrage leveren*.

3. Aanbevelingen bij de acties van WG 3, 'Innovatie'.

Het is terecht de nadruk te leggen op het overbruggen van de kloof tussen beschikbaarheid van technologieën en de **verbreiding** hiervan. Meer inzet is nodig op **circulaire economie**, om proactief om te gaan met schaarste aan grondstoffen.

4. Aanbevelingen bij de acties van WG 4, 'Energie'.

De Minaraad gaat ervan uit dat de door VEKA bestelde '**Energiestudie 2050**' congruent is met de Vlaamse Klimaatvisie 2050. Een belangrijk aspect is de kwestie van **bevoorradingzekerheid**.

Tot slot: het is opstap naar de eerste volle planperiode: werk **deliverables** beter uit; ga aan het einde van de korte periode na of **de werking van de organen** goed zit; zie voor effectiviteitsevaluatie welke **indicatoren** benut kunnen worden.

Management effecten en randvoorwaarden

1. Bewaak de complementariteit met het VEKP-proces.

Het ene is 'ETS', het andere 'non-ETS', maar het is belangrijk complementariteit na te streven.

2. Zoek complementariteit met 'circulaire economie'.

3. Zet mee in op het sociale aspect.

Het belang van sociale dialoog wordt aangestipt in het programmadocument, maar er worden niet direct concrete werkzaamheden aan verbonden. Een agenda voor **menselijk kapitaal** is één van de voorwaarden is voor een succesvolle transitie. Men moet in gezamenlijk overleg anticiperen op de **impact van de transitie** op de arbeidsorganisatie, de arbeidsomstandigheden, de job-inhoud en de opleidingsnoden, en de tewerkstelling,

Het vervolg, voor wat Minaraad aangaat ...

- Advies 2023|015, van 4 mei 2023, over het voorontwerp van decreet over het vervoer van koolstofdioxide via pijpleidingen in het Vlaamse Gewest
- Kennisseminar 9 mei 2023, in samenwerking met de Nederlandse ambassade, “Infrastructuur voor de energie- en klimaattransitie”

- Advies 2023|024, van 30 augustus 2023, over het voorontwerp van decreet tot wijziging van ... het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft de invoering van een regulerend kader voor waterstof distributie.
- Het aankomende advies over de actualisatie van het VEKP.

Feedback welkom

Jan Verheeke, secretaris Minaraad
jan.verheeke@minaraad.be